

Τα εκχυλίσματα του ξύλου

του Δρ. Γεωργίου Μαντάνη

Εκχυλίσματα είναι ουσίες που μπορούν να εκχυλισθούν, δηλαδή να "ξεπλυθούν" από το ξύλο με νερό ή με άλλους διαλύτες.

Εκχύλισμα (ρετσίνι) από πεύκο

Στη νέα αυτή ενότητα "Γνωρίζετε για..." θα παρέχονται κάθε φορά χρήσιμες πληροφορίες που αφορούν ουσίες, υλικά ή και προϊόντα που έχουν σχέση με τον κλάδο ξύλου και επίπλου. Σήμερα στο πρώτο μέρος θα αναφερθούμε στα εκχυλίσματα του ξύλου.

Τα εκχυλίσματα είναι χημικές ουσίες, κατά κανόνα προστατευτικές που περιέχονται μέσα στους κενούς χώρους του ξύλου και του προσδίδουν το χρώμα, την ανθεκτικότητα σε μύκητες και έντομα, τη φυσική διάρκεια και ενίοτε και την οσμή (π.χ. κέδρος, πεύκο, κυπαρίσσι).

Το πιο χαρακτηριστικό εκχύλισμα στα ελληνικά είδη είναι η ρητίνη, δηλαδή το ρετσίνι στα πεύκα, π.χ. χαλέπιος πεύκη, τραχεία πεύκη, μαύρη πεύκη, λευκόδερμη πεύκη (ρόμπολο) και κουκουναριά. Το ρετσίνι εύκολα "εκχυλίζεται" με τη μέθοδο της ρητίνευσης, δηλαδή τη συλλογή ρητίνης μετά από πελέκηση του κορμού ή / και την εφαρμογή πάστας θειϊκού οξέος. Ένα δέντρο τραχείας πεύκης μπορεί να παράγει 2 έως 6 κιλά ρετσινιού το έτος. Το ρετσίνι χημικά αποτελείται από τερεβινθέλαιο (νέφτι) και κολοφώνιο. Το νέφτι είναι εξαιρετικός διαλύτης με πολλές εφαρμογές όπως τα χρώματα. Το κολοφώνιο χρησιμοποιείται στο κολλητήριο του χαρτιού, σε συνθετικές ρητίνες και σε βερνίκια. Στη χώρα μας, το ξύλο της καστανιάς είναι πλούσιο σε κάποια άλλα εκχυλίσματα, μαύρου χρώματος, που λέγονται ταννίνες και χρησιμοποιούνται ως δεψικές ύλες στη βυρσοδεψία. Τα εκχυλίσματα από τα πλατύφυλλα ξύλα τυπικά λέγονται κόμμεα. Τέτοια κόμμεα, πολύ χρήσιμα, είναι η μαστίχα, το καουτσούκ, το λιβάνι, το βάλλισμα του Καναδά, το αραβικό κόμμι κ.α.

Είναι χαρακτηριστικό ότι εξαιτίας των τοξικών εκχυλισμάτων που περιέχουν, ορισμένα τροπικά είδη ξύλου, π.χ. Iroko, Abura, Bete, προκαλούν "προβλήματα" κατά την κατεργασία τους. Η σκόνη τους μάλιστα μπορεί να προκαλέσει ερεθισμούς, εξανθήματα, δύσπνοια ή και αλλεργικά συμπτώματα.

Ο Δρ. Γεώργιος Μαντάνης είναι Καθηγητής του Τμήματος Σχεδιασμού & Τεχνολογίας Ξύλου & Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας, Παράρτημα Καρδίτσας.

www.teilar.gr/~mantanis, e-mail: mantanis@teilar.gr